

ע"פ 8002/13 - מוחמד בדארנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 8002/13

לפני: כבוד השופטת ע' ארבל

המערער: מוחמד בדארנה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 23.10.13 בת"פ 6144/07 שניתן על ידי כבוד השופטת ב' זיו

תאריך הישיבה: כ' בשבט תשע"ד (21.1.14)

בשם המערער: עו"ד מ' דאהר

בשם המשיבה: עו"ד ה' גורני

החלטה

לפניי בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת ב' בר-זיו) בת"פ 6144/07 מיום 23.10.2013, בגדרו נידון המבקש ושני מעורבים נוספים לעונש של 3 שנות מאסר בפועל, 24 חודשי מאסר על תנאי ופסילה מנהיגה למשך 20 שנה, בגין מעורבותם בתחרות מכוניות שבמהלכה נהרג אחד המשתתפים.

1. המבקש ושניים נוספים (שלושתם יחד ייקראו להלן: הנאשמים) הורשעו בעבירות של הריגה, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ונהיגה מופרזת, בהתאם לכתב אישום שהוגש נגדם ביום 23.9.2007. המבקש הורשע גם בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה. נאשם 1 הורשע גם בעבירה של סטייה מנתיב נסיעה. נאשם 3 הורשע גם בעבירות של נהיגה ללא רישיון, נהיגה ללא תעודת ביטוח בתוקף, הטרדת עד והדחה בחקירה.

על פי העובדות שנקבעו בהכרעת הדין, ביום 12.12.2005 סיכמו הנאשם 1 והנאשם 3 לערוך ביניהם תחרות מכוניות. באותו היום, בסמוך לשעה 23:00, נפגשו במקרה הנאשם 1, אשר נהג אותה עת ברכב מסוג אלפא (להלן: האלפא) כשלצידו אדם בשם אחמד גנאים (להלן: המנוח), והמבקש, אשר נהג אותה עת ברכב מסוג מיצובישי כשלצידו 3 נוספים, בכביש עירוני ראשי בעיר סחנין. המבקש הזמין את הנאשם 1 לקיים תחרות מכוניות, והשניים פתחו בתחרות בעודם נוהגים במהירות מופרזת (להלן: התחרות הראשונה). בתום התחרות, בהגיעם לצומת חמרה, הצטרף אליהם הנאשם 3 כשהוא נוהג ברכב מסוג פיאט ללא רישיון רכב ותעודת ביטוח תקפה. בסמוך לשעה 23:35 פתחו הנאשם 1 והנאשם 3 בתחרות, כאשר המבקש ואדם נוסף בשם עבד בשיר שידע גם כן על הכוונה לקיים את התחרות (להלן: עבד), נסעו בעקבותיהם (להלן: התחרות השנייה). בשלב מסוים איבד הנאשם 1 שליטה על רכבו, ירד לשוליים, התהפך וכתוצאה מכך נפגע הנאשם 1. המנוח, שישב לצידו, הושלך מהרכב ונחת על הכביש בין נתיבי הנסיעה של הנאשמים (להלן: התאונה). בהגיע המבקש לנקודת התאונה הוא הבחין ברכב האלפא שהעלה עשן ובאנשים שעמדו בצד הדרך וקראו לו לעצור את רכבו. למרות זאת, המבקש המשיך בנסיעתו, תוך האצת הרכב וכיבוי אורות הדרך, ועלה עם רכבו על גופו של המנוח. כתוצאה מהדריסה נקבע מותו של המנוח, בבית החולים אליו פונה. גם לאחר הפגיעה במנוח, לא עצר המבקש את רכבו, על אף הפצרות הנוסעים ברכב, והמשיך בנסיעה מהירה עד הגעתו לדיר חנא, שם הסתובב, חזר למקום התאונה, הוריד את הנוסעים שהיו עימו, ונסע מהמקום.

על בסיס עובדות אלו הורשעו הנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום, כאמור. בהתייחס למבקש, קבע בית המשפט כי על אף שלא נטל חלק בתחרות השנייה, יש לראותו "שותף" לתחרות. כן נקבע כי בנסיבות האירוע, היה עליו לצפות את הפגיעה במנוח שהייתה קרובה לוודאית. עוד נקבע כי היסוד הנפשי הדרוש להתגבשות עבירת ההריגה מתקיים מעצם קיום התחרות, בתנאים בהם קוימה, ולנוכח ההסתברות הגבוהה לקרות התוצאה, כאמור.

2. ביום 23.10.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינם של הנאשמים. בגזר דינו הדגיש בית המשפט את חומרת האירוע. נקבע כי הסיכון הנלקח במסגרת מרוץ מכוניות הוא מן החמורים ביותר, שכן מדובר בסיכון מיותר וחסר אחריות, בבחינת "תאונה הממתינה להתרחש". על כן נדרשת ענישה מחמירה. נקבע כי מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשעו הנאשמים בנסיבות העניין הוא 6-9 שנות מאסר. עם זאת, השיהוי הניכר שחל ממועד ביצוע העבירות ועד לסיום ההליך הפלילי בעניינם, מצדיק חריגה לקולה מהמתחם שנקבע. לפיכך נגזרו על כל אחד מהנאשמים, כאמור, שלוש שנות מאסר, 24 חודשי מאסר על תנאי ופסילה מנהיגה למשך 20 שנה.

3. המבקש הגיש ערעור על הכרעת הדין ועל גזר הדין, ובצידו בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין, היא הבקשה שלפניי. לטענת המבקש סיכויי הערעור שהגיש הם טובים, שכן הכרעת הדין מבוססת על ראיות נסיבתיות בלבד. כן נטען כי ניתן אמון בעדים בלתי אמינים אשר גרסאותיהם, כפי שהוצגו בפני בית המשפט, הן גרסאות כבושות שלא הועלו בחקירותיהם במשטרה. עובדה זו לא קיבלה ביטוי במסגרת הכרעת הדין. בנוסף, טוען המבקש כי לא היה מקום להשוות את מידת מעורבותו לזו של יתר הנאשמים משנקבע כי הוא לא השתתף בתחרות השנייה. לעמדתו, דינו צריך להיות כדינו של עבד,

שגם נסע בעקבות הנאשמים 1 ו-3 גם אם לא השתתף בתחרות, ונגדו כלל לא הוגש כתב אישום. יתר על כן, המבקש סבור כי העונש שהושת עליו הוא חמור יתר על המידה, לאור עברו הנקי, יכולתו להשתקם ובהתחשב בזמן הרב שחלף ממועד האירוע ועד למתן גזר הדין. צוין כי כיום המבקש נשוי ואב לילדים. עוד נטען כי משמדובר בערעור על הכרעת הדין, תחילת ריצוי העונש עלולה להסב למבקש נזק כבד ובלתי הפיך אם יתקבל הערעור במלואו. המבקש מטעים כי את רוב ההליכים נגדו ניהל בעודו משוחרר.

4. המשיבה, מנגד, סבורה כי סיכויי הערעור על הכרעת הדין נמוכים, שכן טענות המבקש מופנות כולן כלפי קביעות עובדתיות של בית המשפט המחוזי אשר נסמכו על הערכת מהימנות עדים. הסיכוי שערכאת הערעור תתערב בממצאים אלו הוא נמוך ביותר. נטען כי הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי מפורטת ביותר, וכוללת בחינה מעמיקה של כלל העדויות. כל קביעה של בית המשפט מתבססת על מספר עדויות, בין היתר עדות המבקש עצמו, ובמקרים רבים אף נתמכת בראיות אובייקטיביות. כמו כן נטען כי הכרעת הדין נותנת מענה לכל הטענות שמעלה המבקש בבקשה דנן. המשיבה מטעימה כי המבקש הוא המבצע הישיר של ההריגה. גם אם לא השתתף בפועל בתחרות, הוא בוודאי לא נהג בהתאם לכללי הזהירות המתחייבים מנסיבות האירוע, וזאת בלשון המעטה. לפיכך, נטען כי טענת המבקש לפיה לא הייתה לו אפשרות לצפות את התוצאה הקטלנית, אינה יכולה להתקבל. לעניין הערעור על העונש, נטען כי נסיבותיו האישיות של המבקש נלקחו בחשבון במסגרת גזר הדין וניתן להן משקל גבוה. בהתחשב בחומרת העבירות בהן הורשע המבקש ותוצאותיהן, מדובר בעונש קל. יתר על כן, סבורה המשיבה כי ראוי לתת משקל לכך ששני המעורבים האחרים בפרשה החלו לרצות את עונשם, וקיים טעם לפגם בכך שהמבקש, שחלקו באירוע הוא מרכזי ביותר, יישאר משוחרר.

5. דין הבקשה להידחות. כידוע, נקודת המוצא היא כי נאשם שהושת עליו עונש מאסר בפועל יחל בריצוי העונש באופן מייד, ואין בהגשת ערעור כשלעצמה כדי להצדיק עיכוב ביצוע של גזר הדין. זאת, בפרט כאשר אין מדובר בתקופת מאסר קצרה ובעבירות קלות (ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241, 267 (2000) (להלן: הלכת שוורץ)). בבסיס הלכה זו עומד האינטרס הציבורי באכיפה אפקטיבית של החוק ושמירת אמון הציבור במערכת האכיפה. לפיכך, עיכוב ביצוע עונש מאסר יתאפשר רק בקיומן של נסיבות אשר משקלן עולה על משקלו של האינטרס הציבורי האמור (ע"פ 4443/10 פלוני נ' מדינת ישראל (21.6.10)).

6. במקרה דנן, לא מצאתי הצדקה לחרוג מן הכלל האמור ולעכב את ביצוע עונש המאסר. העבירות בהן הורשע המבקש ונסיבות ביצוען הן חמורות. התוצאה הקשה שנגרמה בעטיין, תוצאה של אובדן חיי אדם, מגבירה את חומרתן ומחזקת את עוצמת האינטרס הציבורי באכיפה מיידית של העונש. כמן כן, עונש המאסר שהושת על המבקש אמנם לא ארוך במיוחד, אך אינו קצר באופן המעורר חשש כי ריצויו יסתיים בטרם יוכרע הערעור. לצד זה דומה, ואומר זאת בזהירות, כי סיכויי הערעור שהגיש המבקש, על שני חלקיו, אינם גבוהים.

ערעורו של המבקש על הכרעת הדין הוא ערעור עובדתי בעיקרו. הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי היא מפורטת ומבוססת, כוללת סקירה מעמיקה ומקיפה ביותר של חומר הראיות, ובפרט עדויות אשר מהימנותן נבחנה באופן בלתי-אמצעי. ממצאי המהימנות שקבע בית המשפט המחוזי היוו בסיס להרשעה, וחוזקו באמצעות ראיות נוספות כגון דו"ח בוחן התנועה ומסמכים של היחידה החוקרת, וכן ראיות אובייקטיביות מזירת האירוע ומרכבו של המבקש. במצב זה, ומבלי לטעת מסמרות, ניתן לומר כי ערעור המבקש, מעצם טיבו, הוא בעל סיכויים נמוכים. אמנם, מדובר באירוע מורכב ועשויות לעלות במהלך בחינת הערעור שאלות בעלות היבטים משפטיים באשר לחלק מן האישומים. אולם, גם אם תמצא ערכאת הערעור לשנות מאישום זה או אחר בו הורשע המבקש, האפשרות לזיכוי מלא של המבקש

אינה גבוהה על פניו. גם סיכויי הערעור על גזר הדין אינם מן הגבוהים. מהמסכת העובדתית שנקבעה על ידי בית המשפט המחוזי עולה כי חלקו של המבקש באירוע בכללותו הוא מרכזי ומעשיו חמורים. יחד עם זאת, בית המשפט קבע עונש מקל ביותר ביחס לעבירות בהן הורשע המבקש ולנסיבות ביצוען, ואף נמוך משמעותית ממתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט בעצמו. במסגרת הקלה זו ניתן משקל משמעותי לזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירות. אם כן, נראה כי טענות המבקש ביחס לעונש, ובפרט הטענה בדבר חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות, נשמעו, נידונו ואף זכו למשקל רב. אף אם יתערב בית משפט שלערעור בעונש, סביר להניח כי תהיה זו התערבות אשר לא תאיין לגמרי את מאסרו של המבקש.

7. לסיכום, אורך תקופת מאסרו של המבקש, חומרת המעשים המיוחסים לו וסיכויי הערעור מטים את הכף לטובת דחיית הבקשה. זאת, על אף עברו הנקי והתנהלותו התקינה של המבקש ממועד האירוע ובמהלך ניהול ההליכים המשפטיים נגדו. שיקולים אלו אינם יכולים לבדם להצדיק סטייה מהכלל של אכיפה מיידית של העונש (הלכת שוורץ, עמ' 280). יחד עם זאת, כיוון שעונשו של המערער אינו ארוך במיוחד, ולמען הזהירות המתחייבת, מצאתי להורות כי הדיון בערעור בעניינו ייקבע לא יאוחר מחצי שנה מיום פרסום החלטה זו.

אשר על כן, הבקשה נדחית בכפוף לאמור בסעיף 7. המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 11.2.2014, עד לשעה 10:00, בימ"ר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ט בשבט התשע"ד (30.1.2014).

שׁוֹפֵט